

Rèquiem pels drets humans

La principal contribució de Figueres al 50è aniversari de la Declaració dels Drets Humans va ser sens dubte el cicle de xerrades organitzat pel grup d'Amnistia Internacional-Alt Empordà (que commemorava així els seus primers deu anys d'existència) i Atenea, Agrupació de Cultura del Casino Menestral, entitat la biblioteca de la qual va acollir les quatre sessions del cicle.

El cicle va obrir el foc amb una taula rodona en què es va tractar un tema d'actualitat candent a la comarca: l'actuació de la policia autonòmica. La polèmica creada arran de la presentació per part de membres del col·lectiu magrebí, molt present a l'Alt Empordà, de diverses denúncies per maltractament i abús d'autoritat contra els mossos d'esquadra va centrar bona part d'un debat que moderava Josep Lluís Tejeda, representant d'Amnistia, i en què participaven el director general de Seguretat Ciutadana de la

Generalitat de Catalunya, Xavier Martorell, el popular advocat gironí Sebastià Salellas i el professor d'antropologia de la

Universitat de Girona Joan Lluís Alegret. Cadascun dels ponents va exposar en primer lloc quin havia de ser, a parer seu, el paper de les forces de seguretat en una societat moderna. Després d'aquesta reflexió inicial es va passar a qüestionar el correcte funcionament de la mecànica repressiva, entesa com a retall de llibertat i manteniment d'un *statu quo*, i es van relacionar els excessos denunciats amb el desplegament dels mossos d'esquadra, que alguns ponents i assistents a l'acte van considerar precipitat. Aquestes acusacions van ser rebatudes per Martorell, que va al·legar que la formació dels mossos és equiparable a la que reben els funcionaris d'altres cossos de policia de països comunitaris, amb alguns dels quals es col·labora estretament. Martorell va qualificar de casos aïllats les denúncies de comportaments racistes que hi ha hagut a la comarca, argumentant que no va convèncer tothom.

La primera de les tres xerrades del cicle, de Jaume Soler, havia de versar sobre «*Política municipal i drets humans*», però es va haver de substituir per una altra sobre temes econòmics perquè el carismàtic alcalde d'Arbúcies es trobava aleshores a Nicaragua fent tasques d'ajut humanitari. Salvador Maneu, advocat i coautor amb P. Casellas i J. M. Garcia Picola del llibre *Mercaders de la Solidaritat. Apunts sobre el Fons d'Ajuda al Desenvolupament-FAD* (Editorial Mediterrània, 1998), va presentar l'Agenda Llatinoamericana del 99, que com cada any inclou una antologia d'articles sobre cooperació internacional amb Sud-amèrica, i va desgranar el contingut de la investigació sobre el problema endèmic del deute extern que afecta els països del Tercer Món. L'estudi de Maneu, Casellas i Garcia Picola se centra en el cas espanyol i denuncia la hipocresia dels governs socialista i popular, que han computat sempre com a Ajut Oficial al Desenvolupament unes ajudes amb crèdits FAD que només beneficien el Producte Interior Brut del país emissor. Salvador Maneu, membre de Franciscans Internacionals Catalunya, va posar l'accent en la vulneració sistemàtica dels drets humans elementals per part de les multinacionals implantades als països del sud.

La segona xerrada del cicle va ser a càrrec de l'educador Joan Surroca. Després d'oferir una introducció sobre la necessitat històrica de protegir els oprimits, expressada des del

Taula rodona inicial del cicle de xerrades organitzades pel grup d'Amnistia Internacional - Alt Empordà al Casino Menestral de Figueres.

PERE PUERTOLAS

codi d'Hammurabi (segle XVIII aC) fins al document del 45, amb el doble puntal modern de la Declaració de la Independència dels Estats Units i la Declaració dels Drets del Ciutadà de França, Surroca va definir el futur que modelem ara com una societat dels terços en què els drets humans no hi tindran cabuda: l'estament privilegiat estarà per sobre dels drets de les persones; el terç dels alienats seguirà el dictat d'aquell, i el terç dels sense sostre malviurà de les deixalles del carrer. Surroca va presentar la campanya «Deute extern,

deute etern. Any 2000, llibertat per a mil milions de persones», que es du a terme de manera simultània a països creditors i deutors i que pressiona perquè els governs condonin part del que han de pagar els quaranta països més deudats del planeta. Els Estats que lideren aquesta classificació cruel destinaven l'any 95, en concepte de deute extern, quatre vegades més diners del que rebien com a Ajut Oficial al Desenvolupament. (Aquests desequilibris provoquen retallades significatives dels pressupostos governamentals de les àrees social i sanitària). Finalment, Surroca va reivindicar el foment d'una solidaritat entesa com a forma de vida i no només com a activitat temporal.

El cicle es va cloure amb una lliçó de vida impartida per Jacques Stroumsa, enginyer i músic nascut a Tessalònica l'any 1913 i víctima de la barbàrie nazi. Maria Àngels Anglada, escriptora que va crear a la seva

amnesty
international

novel·la *El violí d'Auschwitz*, un personatge que ha trobat en Stroumsa la seva millor encarnació, va introduir la xerrada. Autor d'un llibre de memòries que aviat tindrà traducció catalana (podeu llegir mentrestant l'edició francesa, *Tu choisiras la vie* (Les Éditions du Cerf, 1998), Stroumsa va fer en el *ladino* que parla la comunitat jueva de Tessalònica un repàs exhaustiu de la seva vida, des de la infantesa i els estudis a Marsella, París i Bordeus fins a l'actual activitat divulgativa com a recercador voluntari de l'institut Yad Vashem de Jerusalem, ciutat on viu des de l'endemà de la Guerra dels Sis Dies. L'any 1935 Stroumsa compaginava la seva formació com a enginyer radiotelegrafista amb les lliçons al conservatori de Bordeus dirigit per Gaston Poulet. Vuit anys després seria nomenat primer violí solista de l'orquestra de Birkenau. Abans, però, va fer el servei militar, va participar en la campanya

Conferència de Jacques Stroumsa, presentat per M. Àngels Anglada.

d'Albània i es va casar amb Nora Mordoh. Tant la seva esposa com pràcticament tota la família de l'un i de l'altra van morir gasejats minuts després d'arribar al camp de concentració. Stroumsa va ser al llarg d'un mes el violí solista de Birkenau, des d'on van traslladar-lo a Auschwitz per formar part d'un equip tècnic. Animat per un saborós còctel d'intel·ligència, combativitat i rigor, Stroumsa va saber refer la seva vida després de l'alliberament: la seva

condició d'especialista en la il·luminació de zones monumentals (d'ell neix la llum de la nit de Jerusalem i de la pedra viva de diverses capitals sud-americanes) és la millor metàfora d'una existència que ha conjurat les ombres.

Stroumsa és encara avui notablement fidel a la màxima apuntada en el seu llibre i confirmada per la seva veu: *Primum vivere et deinde philosophare!* D'ençà que en una primera conferència davant de joves soldats israelians va comprovar que s'ignorava la sort dels jueus grecs i la desaparició gairebé total de la brillant comunitat jueva de Tessalònica, Stroumsa ha esdevingut portaveu dels seus morts. Violinista d'Auschwitz mig segle després (el 1993 hi va interpretar *Ani Ma'Amin* per commemorar el 50è aniversari de la revolta del gueto de Varsòvia), Stroumsa va emocionar Figueres amb la música d'una vida.

J. ROIG
M. DE PABLO
D. GUIXERAS

